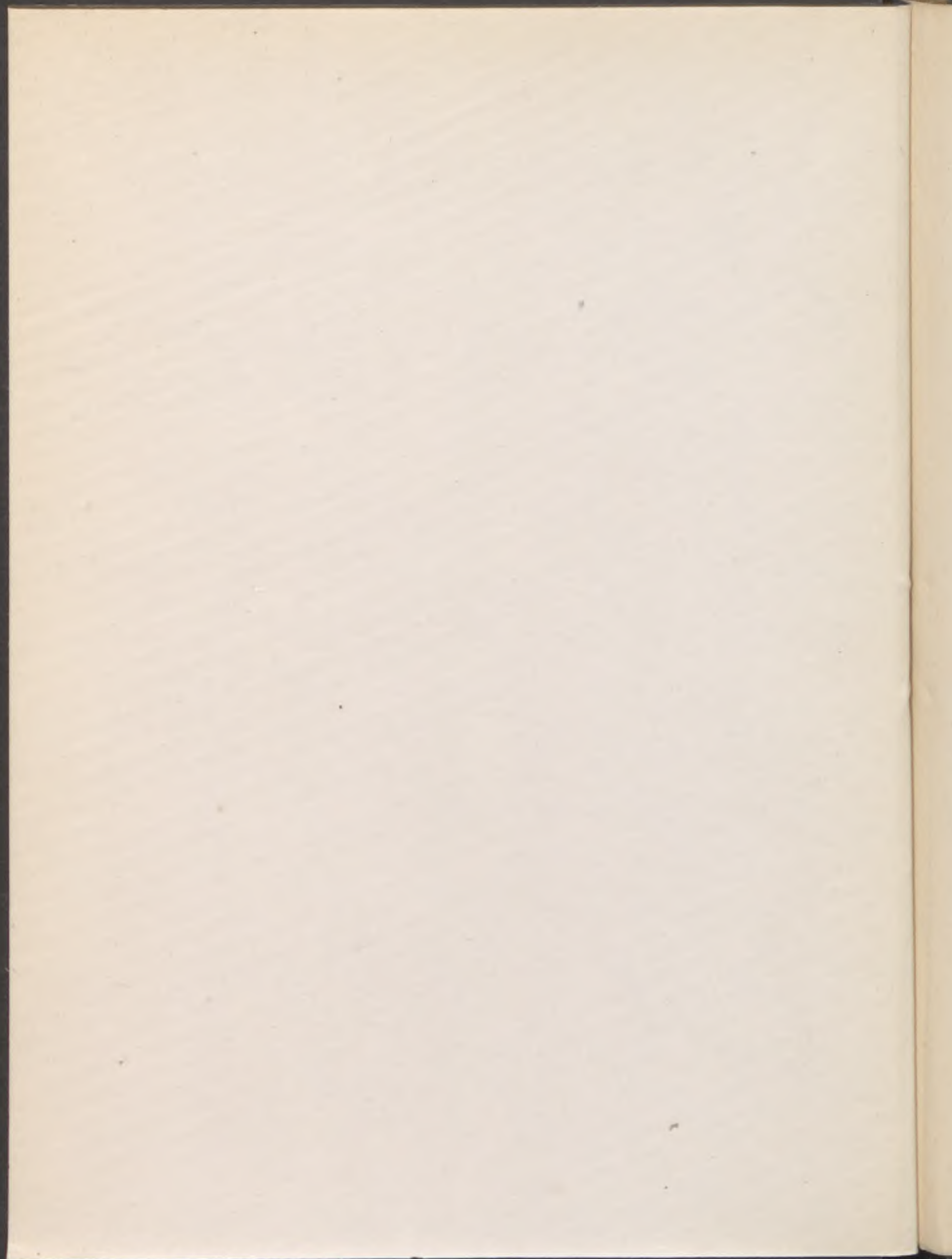
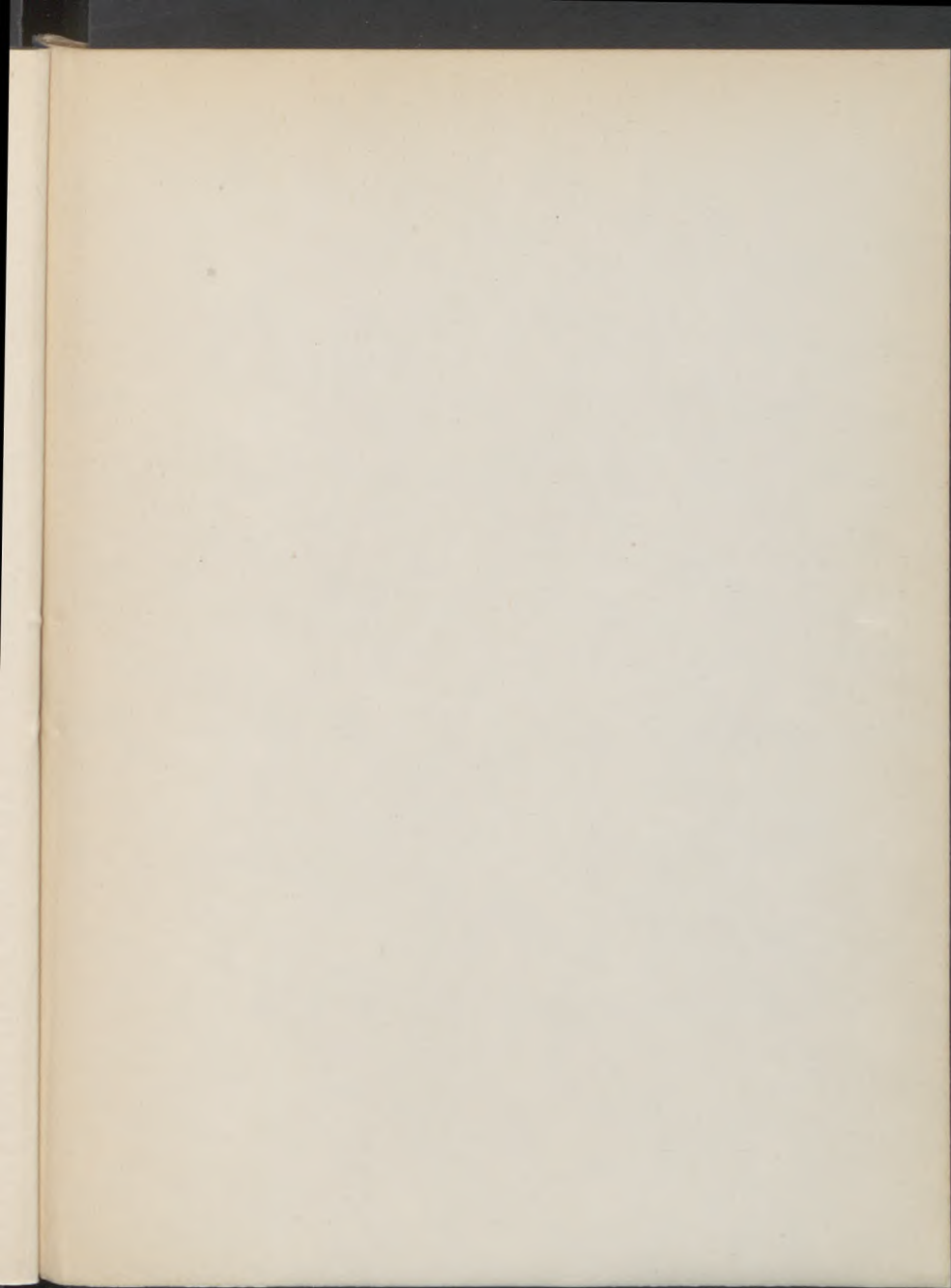
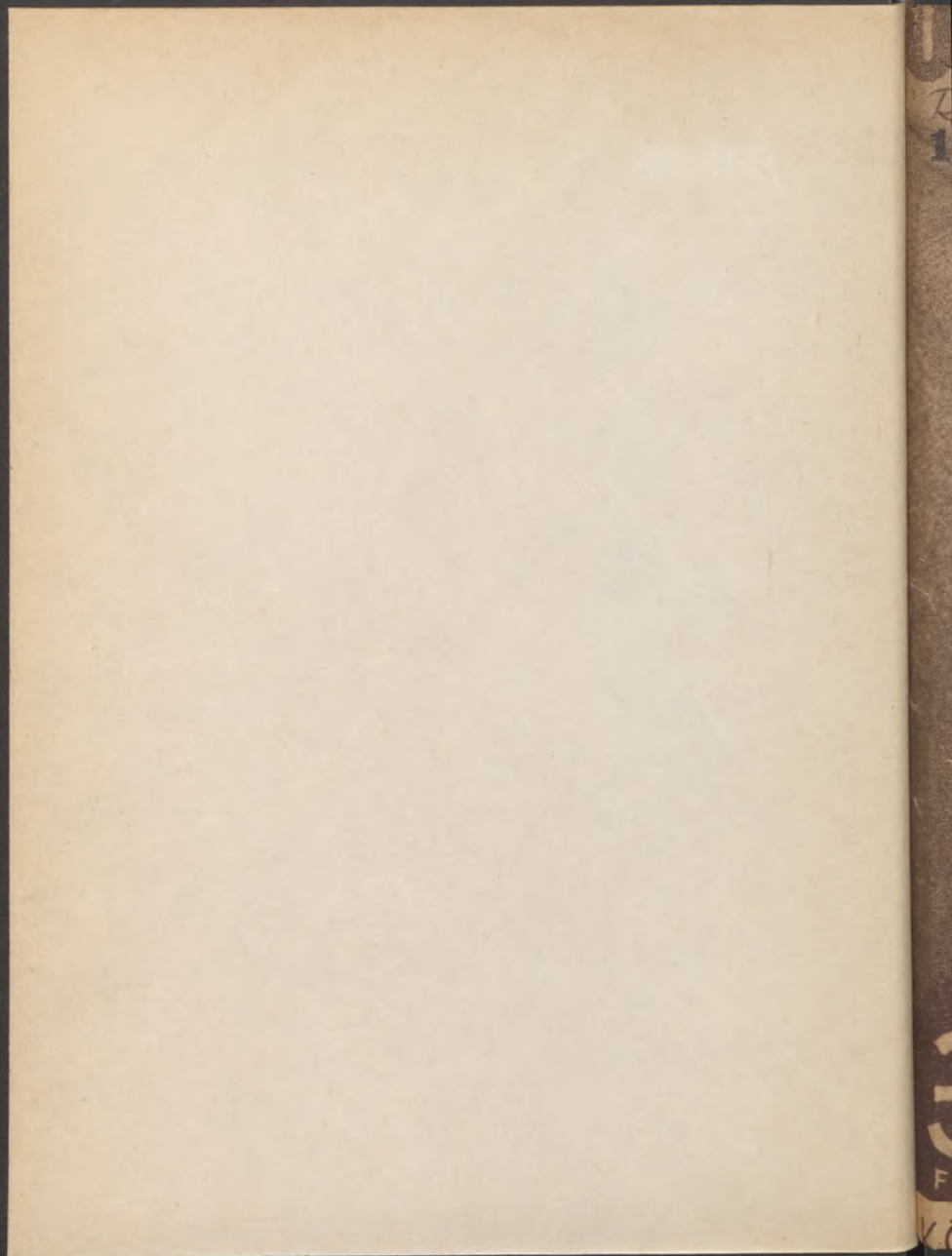

12385

335-336

Regényár
12385/335-336

Égő föld

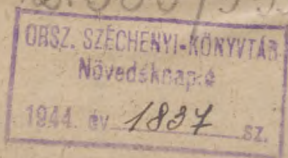
Rozságyi Vilmos
Regénye

30
FILLÉR

KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT KIADÁSA

088-088!

12.385/335-336

Rozványi Vilmos:

ÉG A FÖLD

Az Új Élet Regénytárnak ebben a füzetében Rozványi Vilmosnak, az országoshírű trónak legkedvesebb regényét adjuk.

Rozványi Vilmos

az elmúlt huszonöt esztendőnek egyik legkiemelkedőbb tehetsége. «Virrasztók» című verskötetének megjelenése után az egész irodalmi világ nagy elismeréssel fogadta, mert mindig van mondanivalója, költészete kristálytiszt. Nagy sikerű verskötetét után sorban jöttek regényei, amelyekben bámulatos lélekismerettel, a magyar sorskérdések őszinte átérzésével új hangot hozott a magyar irodalomba.

Rozványi Vilmos

azonban nemcsak nagy író. Szépirodalmi működését az egész ország közönsége ismeri, a mai sorsdöntő időkben mégis sokkal nagyobb hangsúlyt van köztírói működésének. A Nemzeti-Ujságban és az Új Nemzedékben megjelent éleslátású vezércikkei, egy-egy témakörhöz kapcsolódó riportsorozatai örök értékei maradnak a magyar ujságírásnak. Bámulatos munkabírása azt is tehetővé tette, hogy ujságíró nemzedékekkel neveljen, most már elismeri trón érvényesülésének útját egyengesse, mikor azok elindultak. Csupa telkesedés, csupa élet minden írása s ezért igaz szeretettel adjuk át ezt a regényt is olvasótáborunknak azzal az érzéssel, hogy nagy örömet szereztünk mindenkinek, aki ezt a regényt elolvassa...

ELSŐ FEJEZET

Az egyik hirtelen, idegesen előrefeszül; szemét, mint éles szigonyt, belevágja a sötétség testébe, s remegő cimpákkal figyel... A másik emberen is nyugtalanság vesz erőt: ő is mint kopó, szaglász, ám ő — a földet vizsgálja gyanakodva.

— Hm... kigyúlt! — dörmögi kissé megnyugodva, hogy meglelte a veszedelem kiindulópontját...

Társa erre szintén a talpa felé vizslat.

— Kigyúlt! Amott már elő is bujt a föld alul... Itt most kap a talpunk alá...

— Ha erre gyün, nem baj... A Varsazugon nem tud átmenni...

Igyekvő lépéssel indulnak el maguk is — a Varsa-zug felé.

— Ég a föld a talpunk alatt — kesernyésedik bázsalygóra az egyik.

— Megszoktuk! — viszont rá a másik...

... Kigyúlt a föld.

Ittfelejtett lépvidék még ez; vad szokású. A föld háta alatt néhány centire lassú zsaráttal alágyúl az életnek — a káka töve... Gyuítani sem kell; gyúl magától. Keserű és heves talaj ez!... A lép... Ha elcsitul, esztendő alatt vesztettül buja növényzetet fogad magába. Egyetlen hatalmas bársonyszőnyeggé válik... Kipontozva, kidíszítve tündöklő virágokkal... Am, ha csak egy kicsit megfekszí a gyomrát az élet, túlon túl sok a gyökér, s nagyon élni akar fölötte minden: titkos emésztő tűzre lobban, s órák alatt — barna, kopár, aszott világgá sorvad.

Ég a föld!... Észre sem veszed. Előbb csak fojtó nehéz párák csapódnak föl alulról. Még gondolod: «Lám, leszállt a nap, s most a föld viaszasugározza, ami fényt, meleget napközben lenyelt»...

Csak jó idő mulva gyanakszol, hogy enyi hőséget mégsem ihatott fel.

Mikor már hideg szél suhog hátán, alulról egyre melegebben árad fel a föld buja szaga. Még nem csap le nyelved tövére a szenesedés íze, csak kábító, különös illatokat érez, amelyekben szeretnél hanyatt elfeküdni, szerétnél beléjük olvadni, mert annyira — a földet jelentő, mákonyos illatok.

Anyáól esti, meleg altatása sem tud úgy zsongítani, mint a talpad alatt kigyúlófélben levő lápi föld. Édes, vérbesuhanó

gázok szállnak föl hozzád, a részekek biztonságérzésével töltenek el, tántorogva mégy utadon, és el is terülnél kábultan, jókedvű álomba sülyedve, ha a hőség nem lenne egyre tűrhetetlenebb, s nem borzólná fel idegeid gyanúját, hogy mégsem áll meg mindez — az álomnál...

Elvisz a halálig, ha nem ügyelsz!...

A két keménylépésű ember is idegesen tájékozódik a hűvösebb talpalattnyi felé. Mögöttük már apró, lila lángok lidércsora cikázik. Egy-egy láng tíz-húsz méteres suhanással csap át egyik helyről a másikra. Mintha a föld méhében alvó, halott szeretők tapogatódzó üzenete volna mindez az Isten tudja, hol nyugvó másik szerető felé... Vagy mintha testet vesztett lelkek játszadoznának és kacér üldözőbe vennék a még testtel élő egyéb lényeket.

Állatok kétségbeesetten, egymást észre sem véve, egymást életükben kímélve menekülnek, s remegve lapulnak meg néhány percre a hűvösebb zsombikokon... Csak az ember — itt most például ez a két nehezen mozduló! — halad lassan, kelletlenül, ha sietősen is. Nem szívesen adja ki lába alól a drága legelőt. A két ember, a természet szilaj erői elől húzódva, kelletlenül tér ki a lidércnek... Verné akár bottal is a kérlelhetetlen, utánakapó tüzet, mint ugató ebet, hogy le-razza, elverje magától...

Am menni kell!... Menni s vállalni keserű, dühös gondját annak, hogy ime — kigyúlt a föld... Ég a föld!

— Nekem ég ez el, te... Verje meg a csoda!... — szakad ki fulladt haraggal a magasabbik emberből.

A tömzsi, alacsonyabb arcán káröröm villan át.

— Mér' ezt bérelted kaszálónak?...

A magasabbik torpan a haragtól. Még rángatja is a másikat vállánál, hogy jobban megmondhassa neki:

— Tán a Mátra ormát béreltem vóna, hogy követ takarítsak be abraknak... A te jószágod nyilván sziklaküvel él ha ily butát kérdész... Szénát keres az okos ember, hallod-e? Jószágnak legelőt, magának élhetőt...

— Azt no! — igyekszik ki a másik a rángatásból, mert semmi kedve porhanyósra sülni az égő rét hátán. — Szénát kell keresni, nem követ...

A magasabbik magyar még marad valameddig a magyarázkodó helyen, s úgy csóválja utána keserű rosszalással fejét a kárörvendő másik után:

— Van lelked? ... Még csúfolkodni tudsz itt? ...

Az előlhaladó elkacagja magát:

— Nagyon licitáltad! Pedig többen is mondták: nem biztos kaszáló ez itt... Idénre már begyűlhat! Montuk néked, mer' tavaly mán nagyon gazdagon adta... Félős vót e' mán tavaj is! ...

A másik elered újra az apró, tömzsi után, mert lila lángok csapnak fel mellette. De mérges fogáról felemeli inyét, úgy csikorgatja a gúnyos kedvű utitárs felé:

— Hát ti akkor minek licitáltatok? ... Drágán hagyátok a nyakamon ezt a legelőt... Mér' hagyátok, hogy kiárendáljam? ...

— Tanujj! — böki vissza a hirtelen magyarázatot a tömzsi szomszéd.

— Hm... Tanujjak! ...

Fenyegetőzés volt ez már inkább, mint kérdés. Elkeseredett szemrehányás, amely alatt tán még alattomosabb parázs lappangott, mint — a rét alatt.

— Hát ebből is tanulok majd, ne fíjj! ...

Mögöttük lassú lopakodással jön a tűz... Zsákmányát fáradhatatlan mohósággal nyomról-nyomra követő, kérlelhetetlen ragadozó... Nem téveszti szem elől áldozatait. Nyugodtan, biztosan nyomul utánuk egy-egy zsombik alól, mint félig hűnyott pilla alól. Már lefogó erővel tapad rájuk sötétsárgán izzó, véres tekintete... Az ellobbanó lila lángnyelvek már mintha a roppant rém nyelvének villanásai lennének, amint az állat előre örvendező étvágját jelzik lusta kéjtelgességgel...

A lép kigyúlt: ég a föld! ...

A két ember is, mintha már félig hűnyott pillák alól figyelné egymást... Úgy mint a tűz, úgy mint a lassan rájuk lépő szörny — őket. Szemükből a gyűlölet parázsa villog elő, és itt, ahol minden élő menekül a természet halálos üldözéséből, nekik — két embernek! — jut idejük egymásra lesni is...

És amikor, ha csak pillanatra is, megállhatnak hűsebb, biztosabb talajon: életük tán még jobban elbizonytalanodik, mint előbb, mert — szemben állnak! Nem tudnak már behúzódni a szeretet biztonságába. Olyanok, mint az oduból kiszorított férgek. Mintha a gyűlölet hirtelen rácsapta volna tenyerét a nyílásra, ahonnan még az előbb könnyű beszélgetésben bujt elő — a lelkük.

A tűz, a talpuk alatt égő föld, ellenséggé eszméltette őket...

— Hát én tökéletlen állat vónék? — kezdi a magasabbik, akinek szemöldöksátora már alig tudja mélybe rejteni a gyűlölet lépégeset. . . A tüzet, amely homloka mögött tombol s emeszt minden józan gondolatot . . .

— Ha te mondd! — egyezik bele kajánul a másik társa gyötrődésébe.

— Mert elületek elkaptam ezt a rétet? . . . Mert — megszabadhatsz most a csúfolkodásba — mégis az orrotok elől árendáltam ezt ki . . . Ezt a rétet!

— Csak beugrattunk, cimbora, mint nyulat a hajtásba! — nevet a másik.

Erre a hosszú szál ember megint belemar öt ujjával a tömzsi vállába. És mint véreb állkapcsá, ha belekapott valakibe, görcsöt kap az öt ujj . . . Még ha akarná, sem tudja elengedni most már a másikat.

A kis tömzsi ember is dühödten szembeszkedik. Aztán, mert szóval nem bírja, kacagással gyilkolja társát . . .

Amaz rárivall:

— Mit nevensz?!

— Téged!

A nevetés úgy árad el a tűzbe borult tájon, mintha éppen a tűz olvasztaná sebesen szétomlóvá, mindent gúnnal és haraggal beborítóvá. Befut a nádasba és beszövi magát távoli fűzek lombjába; alámerül a szittyó és káka között, s ezer visszhanggal cseng a magas, elsápadó ember lelkén . . .

A másik öt ujj is fölemelkedik. Nyúl a kárörvendő utitárs torka felé . . . A szemöldöksátora, mint színház függönye, fölcsapódik, s bent — a kivilágosodó színen — meztelen táncát járja a vad gyűlölet.

A tömzsi ember megdöbben.

— Erissz el!

— Nem többet, bitang!

Ököl csapódása döbben a sötétbe . . .

A tűz óvatosan körülöleli őket . . . Szinte, mintha értelmes számítással tenné: kihagyja dulakodó porondjukat, s messze mögöttük harap újból — a földbe. Aztán szűkülő gyűrűben síklík feléjük . . .

— Erissz már, mer' itt gebedünk . . .

— Bánom is én . . . de mér' nevensz rajtam?

— Csak!

Megint ökölcsapás . . .

A dobogó lábak alatt észrevétlenül átfülk a talaj... A különös gázok mámorában hemperegnek már a földön... Két ember!... Lent — tizenöt-husz centiméternyi mélyben — már nyitogatja parázsszemét a láp ítélete... Ők egymás arcába lihegnek... A vad, csattogó ropogást, amely mintha a föld gyomrában végbemenő gasztronómikus kataklizmák bőfögése volna, nem hallják... Arcuk bemerül a sárba, szennybe, tűzbe, s mire testükbe már a láp foga, lelkük egészen elzsibbadt a gyűlöletben...

Néhány perc múlva a lidérclángok táncterme lett a porond, ahol összecsaptak...

MÁSODIK FEJEZET

Másnap két összeölelkezett testet találtak a basafalvi lápon... Különös volt: Tibai és Szajoli összeölelkezve!... Mi okozhatta ezt? Mi történhetett ott, a kigyulladt rétségen?... Ó, bizonyára a rémület! Ott, a halál előtt, egymásra találhattak... Tán kéz a kézben együtt menekültek előle... Elfelejtették, hogy a Tibaiak és Szajoliak — nem szerethetik egymást. Régóta nem és tán sohasem! Az egyik család magasabb sorból hullott aláfelé, a másik alulról kapaszkodott felfelé és most érték — egyvonalba...

... Az egyenrangúságot azonban sem az egyik, sem a másik család nem vállalta.

Egy napon volt a két temetés...

Ottmaradnak az elárvult családok...

Még dobognak a rögök a koporsókon, amikor a két asszony tekintete egy-egy gondterhes melázásra elővillan a telesírt keszkenők mögül... És mind a két tekintet kutat az övéi között: melyik gyerek állhat a kidőlt munkaerő helyébe.

Mert hiába: az élet nem állhat meg!...

Tibainének nem kell soká töprengenie: csak a legidősebb leányával, a tizenhat esztendőös Marikával számolhat. De hogyan, Istenem?... Hiszen dolgozik az már, jólelkűen és sokat. De nem állhat oda — egy férfi helyébe!... Az apja helyébe.

Férfi helyére csak férfi állhat. De hogyan, Istenem?...

Tibainé tekintete elvillan a férfisoron. Csak egy pillanatig tart a gond kíváncsisága, de — a halotti ének egyik megható sorára — újfent zokogásba fullad. Zokogásba és büntudatba.

— Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is meg bocsátunk...

Milyen furcsán csap le a két család lelkére az imádság néhány szava!... Ó, igen, mert most nem a megszokás unalmával és oda sem gondolásával mormolják! Most — ebben a meglátogatottságban — hiszik is, amit imádkoznak.

Igy van ez másfelé is, nemcsak Basafalván...

A két asszony tekintete most az egymás családjá felé téved. Szajoliné észreveszi Tibai Marikát, Tibainé pedig Szajoli Pistát. Azelőtt még a két gyermeknek sem volt szabad egymást észrevennie.

A rögök dobogása mind a két koporsón egyre halkabb. Aztán ez a fájdalmas zaj lassan átesitul a föld puha omlásává s végül már csak a — kapavágások sziszegése hallik.

Aztán az sem. Fejtől odaszűrják a két keresztfát s mindenki fellelegzik. Még azok is, akik egy kicsit a maguk életét is itt hagyják: a két asszony!

A temetőből egymás mellett gyalognak haza. S mert roskadozik a léptük: Tibainé és Szajoliné egymásba karolnak. A halál sok és nagy csodát tud művelni; még ezt is megeselekedte!... A falu ámul is, örül is és magára hagyja a hazatérőket.

A gyereksereg — még nem elkeveredve — de már egymás mellett haladozik a még megmaradt és szelídebb két családfő után. A két asszony után!...

Mert így van: két férfi után hirtelen két asszony maradt itt gondolkodónak és parancsolónak.

— Jaj, hogy itthagytak minket! — sóhajt asztmás, zizegő szóval Szajoliné. — Mi lesz véletek, lelkem?... Nekem csak megvan ez a szép nagy fiam, beáll az apja helyére, de tik?...

Megáll, mintha ő is megmerevednék a másik asszony gondjaiban, aztán felkapja fejét:

— Hallod-e, lelkem!... Ami dolog még vóna nálatok, odaadnám a fiamat hozzá... Erős gyerek: két munka is kitelik belőle.

— Jaj, köszönöm!... Majd el is hívom, ha te mán ijjen kedves vagy hozzám.

Aztán felsír a másik asszony is:

— A szénán nincs mán mit kaszálni!... Odaégett az urammal együtt...

Erre megint egy sor sírás következik, aztán újra a gond. Tibainé tovább gyötörődik szinte magában:

— Jaj, de hiszen ojjan sokszor mégse adhatod ide a fiadat amennyiszer kéne!... Majd mást csinálók... Felveszek valaki embert, oszt' helyibe elküldöm a jányomat.

— Hova, te? — áll meg hökkenőre s töprengőre Szajoliné... Tibainé is hökken, töpreng; vajjon mondja-e, ami eszébe jutott?... Síró tekintetét beleakasztja a másik szembesíró tekintetbe, aztán mégiscsak mondja:

— Pestre küldöm... Egy szájjal több az asztalomnál, akkor egy másikat el kék onnan küdeni... Mennyen szegényke szógálni. A két keze munkájáért nemcsak enni kap így, de még pézt is kap rá... Azzal fizetem majd a két férfigezet... Az idegent.

Erre a szóra a másik asszony szeme is megvillan:

— Jól mondod, lelkem! Így valamikép én is kiségethetném magamat... No, né csak! Az én Julis jányom se sokkal hitványkább Marikánál. Jaj, te, hiszen ez a két gyerek majd vigyázhat egymásra!...

S szinte föléled a két asszony az életet továbbvívó gondolatban.

A két gyerek és a többi is mind ott mögöttük, egy pillanatil sem gondol az eljövendő keserűsége. Egy pillanatil sem gondol arra, hogy ime, náluk is beütött — az egyetlen megoldás: Budapest!

— Marikám, gyere csak ide!...

Szajoliné izgatottan süg oda asszonytársának:

— Mán most megmondod neki?... Igazad is van! Most, hogy még érzik az Isten verését, hamarabb megértik... Julikám, gyere csak te is ide!

A két gyerek odakészteskedik melléjük. Az egyik jobbról, a másik balról. Két ártatlan tiszta fej hajlik a gondbatört asszonyi vállakra; az egyik jobbról, a másik balról.

— Pestre kéne mennyél, Marikám...

Milyen halk és óvatos szó volt! És a gyerek mégis visszatorpan.

— Minek az, idesanyám?

— Mer itthon nem tudunk meglenni annyian!...

A gyerek felsír és ki kell várni, amíg eljut a gondolkodó szipogásig. Ki kell várni, amíg a rémület kábulatából átesik valahogyan a reménykedés izgalmába. Akkor tovább lehet mondani:

— Ne fíjj! Nem lesz ott véled semmi, ha te magad is nem

akarod... Majd kitanítlak otthol: mit csinájj, mit ne csinájj. Kitanítlak, de hiszen majd súgja az eszed is... No, ne sírj! Nem lesz az mingyán...

A gyerek belekapaszkodik anyja karjába, s megadón hajtja fejét annak vállára:

— Majd ahogy idesanyám gondózza...

Marika tizenhét éves... S ha most itt apja eleste után hegyeknek küldenék neki, hogy hordja el az élet útjából, vizeknek kergetnék neki, hogy apassza el az anyja lépteitől: mind megtenné.

A másik asszony örül a gyors eredménynek. De felzokog mellette saját gyereke:

— Szegény Marika!...

— Hát te nem vagy szegény? — készíti gyors kérdéssel Szajoliné a maga gyereket is hasonló fájdalomra. — Te is csak olyan szegény vagy, kicsim!... Neked sincs más apád... Kéne véled is valamit kezdeni.

Julika elrémül az anyja mellől, ahogy bokor mögül előbukkanó rémség elől szoktak. Két lépésnyit is eltántorodik s úgy szorítja szívére a kezét:

— Idesanyám! Mit akar vélem?...

Szajoliné motyogó szóval még nem unszolódik, csak magyarázkodik. Még úgy tesz, mintha nem volna semmi terve, csak éppen valahogy észébe jutott:

— Tudom: szeretitek egymást. Ha idesapátok miatt nem is mertétek eddig mutatni... Együtt lennétek ott fent s mégse kéne akkor annyira félteni benneteket...

És Istenem, a másik gyerek is visszamegy az anyjához! Belekapaszkodik karjába s lehajtja fejét:

— Ahogy idesanyám akarja.

HARMADIK FEJEZET

A Keleti pályaudvar hatalmas boltíve alól a széles lépcsősoron emberáradat omlik alá: szegény és gazdag emberek vegyesen. Köztük Tibai Marika ősi otthoni viseletében, színesen, frissen s mégis lassú óvakodással lépked lefelé és ráámul a városra. Olyan, mint egy nyitott ablakon át váratlanul bedobott virág. Önkénytelenül fordulnak feléje a tekintetek és a mosolyok. Egyszerre mindenki vidám lesz körülötte. Jólöltözött urak és dámák sodródnak feléje, hogy segítsenek neki,

ha netán útbaigazításra lenne szüksége. Alig ér le a járdára, máris minden rendű és rangú ember veszi körül. Azon kapja magát Marika, hogy menni sem tud a sok embertől. Erre elneveti magát:

— No, ha már így körülkaptak, akkor mondják meg legalább, hogy jutok el a Gyürkey tekintetes urékhoz?

Egy magas, vidám úr rámosolyog:

— Hát az ki?

— Aki irt, hogy gyűjtek és ájnak be hozzájuk.

Egy izgatott, édesbeszédű nagysága már huzogatja is Marika kötényét:

— Jöjjön csak velem, majd én elvezetem...

De ugyanigy ajánlkozik egy rosszképű fiatal suhanc is és egy még rosszabbképű markotányosnőfele. Mindegyik «el akarja vezetni»... A magas úr azonban elhárítja valamennyit:

— A címet mondja meg, gyerelem! Milyen utcába, hány szám alá hívták?

— Vajdahunyad-utca ötvennyóc...

— Na telkem, akkor idenézzen... Elmegy oda, ahhoz a csupaüveg bódéhoz, megvárja, amíg jön egy ilyen nagy vilamos, — mutat az úr egy éppen beforduló huszonhármásra. — Arra felszáll... Most ne szaladjon, úgysem éri már el! — tartja vissza szelíden a máris iramodni készülő Marikát. — Jön még több huszonhármassal is, ne féljen... Felszáll, aztán kér egy átszálló jegyet.

— Micsodát?...

— Átszállót...

— Az meg mi?...

A mosolyok koszorúba nyílnak Marika körül. Suhancok egy-egy gúnyos megjegyzése igyekszik megcsipkedni a leányt, aki azonban hamarosan visszanyelvel:

— Ha én olyan régi pesti lennék, mint maga, nem lennék ilyen buta!...

Viszontnevetés a suhancok rovására!...

Egyszerre mindenki megszereti a tisztaszemű gyereket s még a rosszindulatok is eloldalognak mellőle. A pártfogoló úr végül is odavezeti a végállomáson szolgálatot teljesítő ellenőrhöz:

— Vigyázzon már, kérem, erre a gyerekekre s igazítsa átba!...

A pirosposzgás, őszbajszú ellenőr tekintete is jókedvű,

szelíd simogatással siklik végig Marika alakján. Pillanat alatt elfelejti az öreg maga körül a várost, elfelejti szorgos és fontos hivatalát s csak a gyereket nézi... Megszokott kérdések, megszokott válaszok... Rikkancs rohan feléjük hangos kiáltózással:

— Megkezdődött a moszkvai tanácskozás!...

Marika elpirul, összébbhúzza kendőjét a mellén:

— Köszönöm, hogy tetszik mondani, csak nem tudom, mi az.

A rikkancs eddigre odaér és tovább hangoskodik. Mondja sorjában mi mindent lehet az ő ujságjából elolvasni. Marika észére zuhatagként omlanak a szavak: «Gyilkosság... Fekete-piac... Rablás...» Mintha ez a roppant város minden rémségét erre az egy napra szedte volna össze. Marika körül zúg, dühörög, pattog az egész világ s a tetejébe még egyik borzalmat mondják a másik után. Térde megremeg: menne is már vissza! Nem lehet Az otthon, — Basafalva, — mintha hirtelen valami roppant fal mögé került volna. Áttörhetetlen fal mögé! Marika tekintete mint kergetett madár, ijedten röppen emberekre, tárgyakra, fejét még ijedtebben kapkodja a zürzavaros hangosság egy-egy érthető szava felé. Valami zsibbadásféle vesz rajta erőt. Már nem is érzi magát, már szinte nem is hiszi, hogy ő még van a világon.

Budapest belekapott az idegeibe... Le kell hűnynia a szemet, fülét is meg kell siketítenie egy-két pillanatra, hogy magára eszméljen... Keze meg-megrebben tévován, hátha megfoghatná valaki másnak a kezét.

Hiszen csak tegnap engedte el az anyját!

— Most erre majd szálljon fel...

Csak a jóságos kék szemet, fehér szemöldököt és fehér-bajuszt látja, amely kedvesen fordul feléje. Az öreg ellenőr fehér bajusza; fehér szemöldöke és a kék szeme tovább beszélnek hozzá:

— Majd, ha azt hallja, hogy Szent István-kórház, akkor szálljon le s ott, ahol leszáll, várjon tovább... Majd lát olyan villamost jönni arról, amerről maga ért oda, amelyiken nagy ötös szám áll. Arra szálljon fel újra, ott aztán kérdezze meg a kalauz úrtól, melyik a Vajdahunyad-utca...

A kalauz, fiatalember, tréfálkozik vele a jegyadásnál. Marika már rá sem hederít. Elhatározza, hogy meg sem kérdezi tőle a Szent István-kórházat, hiszen úgys kiabálja majd!

És csakugyan! Egykettőre ott is vannak...

Felszáll az újabb villamosra s megdöbbenve veszi észre, hogy a fehér táblán nincs kiírva — a Vajdahunyad-utca neve.

— Hol szálljak én le a Vajdahunyad-utcahoz?

Olyan nevet mondanak neki, amelyet megint megtalál a villamosban kinyomtatott utcanévek között.

Az Üllői-úti laktanya előtt leszáll. S most megint az a furcsaság, amely már a pályaudvarnál is fogadta: kíváncsiszkodó emberek gyűrűjébe kerül...

— Van valami feketéje?

— Micsodám?

— Zsir, csirke, vaj...

— Oszt' mér kéne annak feketének lenni? Még csirke csak akad, de vaját még nem láttam feketét.

A duruzsoló nő gyorsan eltűnik mellőle... Marika pedig megindul visszafelé az úton az első utcasarokig. Benéz az utcába. Furcsának találja, hogy nem lát ki a túlsó végén valami szabad határba. A túlsó végén is utca van — keresztben. Nézi megint a levelet, amit kapott s lát rajta egy számot: 58. Otthon megmagyarázták már neki, hogy Pesten szép sorjában megvannak számozva a házak. Úgy kell megtalálni azt, amelyikbe menni akarunk. Marika is keresi hát a számot. Szerencséje van, mindjárt az első kapun be is fordulhat. Úgy képzelte, ha bemegy a kapun, helyben is van már. Csak amikor beér az udvarra, akkor rémül el: jóságos ég! mennyi ajtó! Most melyiken menjen ő be?

Sandatekintetű, rezesorrú, szuszmozgó óriás jön vele szemben. Megáll s rosszindulatú vizslatással végigméri Marikát:

— Na?

A házmester volt!... A házmester, aki szentül meg volt győződve, hogy az odadobott egyetlen szótagtól Marika menten lehuppan. A leány azonban, mert csunya szemmel néztek rá, ugyanolyan sötéten nézett vissza.

— Hát!

— Mit keres itt?

— A Gyürkey tekintetes urékat és majd azután minden hónapban ötven pengőt.

— Szolgálni jöttél?

— Ühüm, de ne tégezzen.

A házmester leszorított szemöldöke az ámulattól most felugrik a homloka közepéig.

— Na, schau die unerschämte person! Én házmester fagy és ha te itt szolgál, jó lesz figyelni... És mér' mész te a Tyürkey tanár úrhoz? Wirst nix zu essn bekuma? Neki is alig fan mit egyél. Na és a nőfére!... Enni nem foks, de sírni minden nap foks.

Marika nagyjából megértette, hogy még be sem állt helyére, s máris el akarják onnan rémiteni. Máris új helyet kínál neki. Rögtön eszébe jut édesanyja figyelmeztetése: «Ne-hogy aztán helyről-helyre mászkálj, hogy visszagyün a levél, mert nem tanálnak».

S most már befelé mosolyog, amint a házmester unszólódását hallja:

— Fiszlek másik hely, foks mekkapsz hatfan pengő...

Marika most már dévajkodik:

— Mára még a Gyürkey tekintetes úrékhoz mék. Maj' csak hónap a hatvanpengős helyre!... A Gyürkey tekintetes úréknak meg megmondom, milyen jószívvel tetszik hozzájuk lenni... Azt mondja meg inkább, melyik ajtón menjek be.

— Fünfundzwanzig.

Marika megtoldja fülét a tenyerével:

— Nem értem!

— Huszonöt! — dünnyögi végre magyarul és elrestelkedve a házmester. Bajusza rebben egyet-kettőt a bosszankodásban, de aztán vállat von.

— A csudába! De megvan itt minden számozva! — veszi észre Marika, hogy Pesten nemcsak a kapuk, de az ajtók fölött is számok vannak. Valahol a második emeleten aztán megtalálja a 25-öst. Nyitná, hogy beköszönjön, de nincs az ajtón kilincs, csak valami fránya gomb, amit meg hiába csavargat akár jobbra, akár balra. No, kopog egyet az ablakon, mire alulról a ferdeszemű óriás utánakiált:

— Csöngesse és ne kopogja! Nem háboríts közcsend.

Ja igen, a csöngőgombot is megmagyarázták otthon. Azt is megkeresi, megnyomja és vár. Bentről sipító, ijedt asszonyhang érdeklődik, ki az.

— Tibai Mária vagyok Basafalváról. Tetszett nekem írni.

Mintha valami férfihang is dörmögne az ajtón túl, s rövid susogó tanácskozás után végre kinyílik az egyik ablak, utána az ajtó is.

— Kezüket csókolom! — lépne be Marika, de két ijedten kutató szempár mered rá, mintha dárdákat tartanának eléje.

Nem engedik belépni. Mingyárt ott a folyosón szemügyre veszük, anélkül, hogy a köszönésére válaszolnának. Marika hamar kitalálja, hogy a férfiember a tanár úr lehet, a nő pedig annak nővére, akit a házmester olyan kapásból lepocskondírozott. Hát nem éppen a legbarátságosabb lélek lehet, az bizonyos. Mingyárt a nyitott ajtó mellett röpke kihallgatást rendez: «Marika hány éves? Él-e apja, anyja? Szeret-e dolgozni? Mit tud? Ragaszkodik-e a kimenőhöz stb.»

Amikor végre beteheti maga mögött az ajtót, Marika már nagyjából sejti is, hogy mit szabad ezentúl tennie és mit nem.

A hölgy, akit az idősebb úr nem is mert másképp szólítani, csak úgy, hogy: «édes Stefániám», még bent is, a konyhán, aztán folytatólag a cselédszobában, de még a munkahelyül kijelölt szobákon és helyiségeken át is egyfolytában szinte herregte a kioktatást: «Portörölő kéthetenként egyszer, törülköző nekünk minden héten, magának minden hónapban... Mosószeppant minden használat után nekem rögtön vissza!... Seprőt kímélni: ez, ami van, már három éves. A partvis finom amerikai gyártmány, és drága... Levonom a béréből, ha tönkreteszi. Pohártörés két pengő. Tányér, ami bent van az ebédlőszekrényben, öt pengő, ami a konyhában van, három pengő... Érti?... Nos, jól van! Akkor hát megértettük egymást».

NEGYEDIK FEJEZET

Marika gyorsan kitanulta a szűk kis kört, amelyben ezután topognia kellett. Hentes, fűszeres, s legfeljebb rákócztéri csarnok, ameddig el kellett jutnia. Menetidejét «Édes Stefániám» annyira számontartotta, hogyha csak tíz lépéssel ment volna túl kis életének ezeken a mindennapi állomásain, menten észrevette volna. Így is annyi erkölcsi oktatásban részesült Marika egyetlen óra alatt, amennyit otthon a hat osztályon át sem rágtak a fülébe. Az oktatások azonban túlmentek a célon. Marika kezdett önmaga előtt lehetetlen és züllött teremtettségnek látszani.

Hazudni nem szabad... Ez igaz! Marika már gyerekkora óta tudja, és igyekezett is eszerint élni.

Amde:

— Mari, kérlek! — kezdte tegezni úrnője minden átmenet nélkül. — Itt a cukortartóban tegnap még huszonnégyszer

volt. Kettőt kapott a tanár úr, kettőt én, kettőt te... Maradt tizenhatsz!... És itt csak tizenhat darab van.

Marika a tiszta lelkiismerete ellenére is elpirul. Maga is megszámlolja, de tizenhat az csak tizenhat. Ő azonban nem tehet semmiről. Gondolkodik egyet, s aztán vállat von...

Még csak ez kellett! Úrnője egész szóáradattal, valósággal rázuhan a gyerekre.

Marika, amíg úrnőjének nyelve pergett, erősen gondolkodni kezdett, aztán felvetette fejét:

— Két szem cukrot a szomszédéknak tetszett kölcsönözni...

Óvatos szelidséggel hangzott ez a figyelmeztetés, csakhogy elcsittsította asszonya haragját. Azt azonban, ha már egyszer meglődött, ügylátszik, nehéz partok közé szorítani.

— Hát látod? Hát nem szégyenled magad? Hagysz itt engem beszélni, amikor nagyon jól tudod, hová lett a két kockacukor. Nem törödsz vele, hogy epebajos vagyok, és nekem árt a mérgeződés...

— Ne tessék haragudni, csak most jutott eszembe. Most, hogy szidni tetszett.

Úrnőjét végül mégis csak sikerült levennie lábáról okos szelidségével. Édes Stefániának az ellenkező végletbe csap: megsimogatja a gyereket, és majdnem ő kér bocsánatot.

Kétségtelen: nem volt rossz szándéka, nem akarta a gyereket bántani. Ellenkezőleg: tanítani akarta. Pesties lelkialkatúvá akarta nevelni cselédjét, ahelyett, hogy örült volna annak, hogy az — még nem pesti. Szerencsére Marikán nem fogott «a tanítás».

És amikor Marika harmadszor is, negyedszer is mondta tovább rendületlenül a magáét, úrnője egyszer csak azt vette észre, hogy ilyesmi történnek: fáj a feje, tétován lézeng a lakásban, beszéd pilulákat, szaglász különböző illatú üvegcséket — hasztalanul. A feje változatlanul tovább sajog. Lehanyatlak a fotóbjébe, hápog és sápad, s aztán egyszerre valami különös távoli zsongás csap a fülébe. Jaj, milyen jó ez!... De mi is ez? Ez a furcsa dallam, ez a majdnem egyhangú zsongás!... Ez az édes érzés, amelytől majdnem elmúlt a fejfájása?

Főleszmél:

— Marika, Marika! Gyere csak be!...

A leány riadt készséggel beperdül.

— Tessen parancsolni!...

— Mondd csak, fiam, hogy is van az a nóta, amit legelső nap énekeltél?... Csak a rimre emlékszem: valami tarló és sarló...

— Danójjak?

Édes Stefániánk hátrahajtja a fejét; szemében valami különös, lázas fény gyúl; de lecsukja szemhéjait, mire egész szemgolyója mintha parázssá változott volna, de mindegy!

— Igen, igen, énekeld!...

Marika szégyenkezik egyet... Kettőt-hármat ringat a csipején; aztán édes, csöndes madárhangján rákezd:

«Ne menj rózsám a tarlóra,

Gyenge vagy még te sarlóra...»

A szürke, hangulattalan, józsefvárosi lakásba hirtelen virágos rétek illata árad be... Napfény árad be, és elvegyül az egyszerű, halk melódiával... Az úrnő szája körül a vergődő, fájdalmas ráncok lassan átszellemült mosolyba simulnak, halántékán is elesitul a lüktetés.

— Köszönöm! — nyitja ki szemét, amelynek ebben a pillanatban már egész más a tekintete. — Jól esett! Már nem fáj a fejem... Milyen furcsák vagyunk mi emberek!

— No, ez igaz! — gondolja Marika, de nem mondja. — Akkor megyek a dolgomra. — Ezt azonban már mondja... Hangosan és menekedőben...

— Menj csak, menj, kedves!

...Ó, Istenem! Egyszerre milyen meleg és jóságos az úrnő hangja?... Honnan tudhatná Marika, hogy úrnője egy évtizeddel ezelőtt maga is énekelt ilyeneket, és csak ilyeneket. Honnan tudhatná, mi minden történt, amiért aztán ez a még mindig szép leány — nem is vénkisasszony, mert attól messze van még! — egyszerre hirtelen megharagudott ezekre a nótákra. Vagy tán nem is haragudott, csak — fájtak neki! Ó, bizony, ő is ezeket énekelte! Eleinte hangosan, teli kedvvel, teli hanggal. Aztán jött egy nap, amikor alkonyattal a szoba zugába húzódva sírni kellett. Másnap már az úrnő halkabban énekelt. Szomorúan, de még énekelt. Aztán mult egy-két esztendő, és Stefánia már csak dúdolt — szöveg nélkül... Végül a dallamot is elfelejtette. Honnan tudhatná Marika, hogy a nótákkal együtt mi minden halt ki a látszólag szikkadt, kedv- és hangulatvirágokat termelni nem tudó lélekből?

Marika csak ennyit tudott, és mondta is a szomszéd kis cselédnek:

— A jóságos ég érti ezt az én asszonyomat!... Egyszer attul fáj a feje, hogy danolok, máskor meg meggyógyul tőle... Fura feje lehet!

Máskor is, másként is történt ilyesféle furesaság... Néha a konyhán, főzés közben. Marika, aki buzgón, odaadón leste úrnőjének nemcsak keze-, de eszejárását és szokásait is, hogy alkalmazkodhassék hozzájuk, sokszor észrevette egy-egy ételen, hogy másízú, mint odahaza. De nem jobbízú! Egészséges fiatal gyomra szívesen hódolt volna az otthoni ízeknek, s néha nekibátorodott:

— Nem tetszik egy kis borsot beletenni? — Vagy: Mink odahaza, ebbe egy kis fokhagymát is teszünk... — Vagy: Jaj, de jó ez erős paprikával!

Úrnője néha megtette kedvéért, hogy úgy fűszerezte az ételeket, ahogy a leány mondta. S délben, az ebédőasztalnál aztán majdnem megsértődött, mert bátyja váratlanul neki-lelkészült: megdicsérte az ételt... Amit pedig sosem szokott tenni!

Veszedelmes jel!... Stefánia ilyenkor egy-két napon át megint elhidegült cselédjétől. Szigorú, kákán is csomót kereső lett. Érthetetlen, szeszélyes hangulatokba esett, egyikből a másikba.

Marika meg lapított. Kezdte sejteni, hogy úrnője lelkében olyasmi megy végbe, amit ő soha meg nem érthet. Ilyenkor azt kell tennie, hogy — még jobban szereti... Mert Marika már az első napok után kezdte megszeretni úrnőjét. Belátott a szomorúság és a keserű emlékek álarca mögé és ott olyan embert talált, akinek nyugodtan odanyujtja gyerekkezét: hadd vezesse!

Végül mégis majdnem egészen fordítva történt: Marika vezette úrnőjét...

Hiszen az sem volt pesti!... Az életnek valami vad hajszája sodorta ide bátyjával együtt. Marika még nem tudja, mi lehetett az és nem is kérdezheti. Csak annyit érez, hogy lélekben nem állnak olyan távol egymástól. Semmi esetre sem annyira, mint — Basafalva Budapesttől. Az értellenségek máról-holnapra elmúlnak közöttük ebben is, abban is: a konyhában is és bent a szobákban is. Mert Marika maga sem tudja, hogyan történt: délutánonként óraszám együtt ült úrnőjével, bent az ebédlőben.

Két magános lélek — két nagy fájdalom után. Egyik sem

tudja a másikról: amannak mi lehet a bánata, hol és mikor látogatta meg az Isten.

Ó, Marika, a fiatalabb: könnyebben heveri ki azt a törést, amely az élete vonalán keletkezett.

ÖTÖDIK FEJEZET

Marika magányossága másmilyen volt, mint asszonyáé. Az a törés is, amely élete vonalát keresztelte, magától gyógyult. Ha meg-megfájdult is árvasága itt a pesti roppant egyedüllétben, otthon tudta még anyját és testvéreit, s ez mindig előbbre zökkentette, ha időnként meg-megállt a szomorúságban. Egy-két könny után felmosolygott és — tervei voltak. Tervei, nemcsak övéivel, de akárki mással is, aki szépen és méltán lép be valahonnan valamikor az életébe.

Stefánia lelkén másfajta törések mutatkoztak... Az a kristályváza, amely a furcsa, mindig jólelkű és néha mégis félelmes egyéniségét jelentette, darabokra esett szét valamitől. Öntudatos erőszakolással időről-időre Stefánia összerakosgatta ezt a lelket, tudta is együtt tartani jóideig. Aztán ismeretlen erők megint szétvetették — a kristályvázát.

Néha napokon át szótlán volt s felingerlődött Marika minden szaván, minden mozdulatán. Aztán újra úgy megkapaszkodott a gyerek szeretetében, mintha ez az egyetlen vonzalma volna egyedüli menekvése. Ilyenkor bizalmasan, hosszan elbeszélgetett a leánnyal multjáról, családjáról és önmagáról.

Marika szinte úrnője egész életét ismerte már — két esztendő híjával.

Egy ismét hosszúra nyúlt félelmes, napokig tartó nénnaság után Stefánia megint behívta magához Marikát, hogy üljön vele a szobában, ott varrogasson, foltozgasson. Nyilván megint beszélhetnéké támadt. Legalább is Marika így érezte.

És csakugyan!... A zongorán melódiák halkultak, olyan melódiák, amelyeket Marika szívesen haligatott, bár nem jutottak a szívéig. Hirtelen néhány éles, szinte csattanásszerű hang után Stefánia felugrik, lihegő idegességgel odakuporodik Marika mellé a sezlón másik sarkába:

— Marika! Voltál te már szerelmes?

A leány meghökken. Hirtelenében nem is érti a kérdést. Ó, szerelem! Hiszen erről beszéltek otthon is, de... De...

— Hogy tetszik ezt érteni?

Stefánia fölnevet:

— Jaj, te kis buta!... Hát van-e otthon a falutokban holmi legényke? — És Stefánia dévaj, ábrázoló mozdulatokkal kíséri kérdéseit: — Legényke, aki ilyen magas, ilyen széles-vállú, van neki ilyen hetyke kis fekete bajsza... Vagy szőke?... És mondd csak, kék szeme van, vagy fekete?

Marika elpirul, s menekülést keresőn nézdegél a szoba mind a négy sarkába. Nevetne is örömeiben, sírna is: hogy ekkora bizalommal van iránta asszonya!... Zavarában úgy elugrik képzelete elől Szajoli Pista alakja, hogy még, ha akarná, sem tudna róla beszélni. Inkább ijedten megkérdi:

— Kire tetszik gondolni?

Stefánia jóságos rosszalással megcsóválja fejét és még ujjal is megfenyegeti a leányt:

— Te!... Ne tetedd magad!

Marika őszintére ijed, s még kíváncsiskodik is magában, miféle bolond beszélgetés lesz már ebből megint. Önkéntelen mondja ki a nevet:

— A Szajoli Pistáról meséljek?

— Miért? Tán másról is tudnál már, te fityfiritty?...

— Nem én!

No, ezt olyan hökkent rémülettel mondta, hogy menten elárulta szerelmének egyedülvalóságát. Aztán gondolkodni kezdett, milyen is hát az a Szajoli Pista.

— Hogy mekkora? — teszi le kezéből zavarodott áhítattal a munkát, és ő is kézzel mutatja: — Tessen csak várni! Ekkora... — s felhuytja kezét hirtelen magasan a feje fölé. De már vissza is kapta: — Jaj, nem!... — S most két tenyérrel mutatja: — Csak ennyivel nagyobb nálam. Hogy szőke-e? Istenkém, még jóformán meg se néztem!... De mindjárt kitalálom: szőke!... Jaj, dehogy is! Fekete!... — De látszik az arcán, hogy ebben sem biztos.

Stefánia felvillanó vidámsággal segít neki:

— Barna az, te!... Ha se nem szőke, se nem fekete, akkor barna. Most a szemét mondjad!

— Kék!... Vagy szürke... vagy tán az is barna. — Marika rettentően vergődik: — Ne tesszen már annyit kérdezni! Nem néztem én még meg azt a gyereket olyan nagyon!

Asszonya váratlanul elkomolyodik. Villámcapásként vágódik hangulatukra a hirtelen csönd. Stefánia tekintete kimered

az ablakon át a semmibe. Hosszan, gondolatteljesen. Jó idő múlva szinte csak magának mormolja:

— Jól is tetted, kedves!... Akkor még nincs baj, ha csak ennyire ismered.

És megint hosszú, szomorú hallgatás. Marika természetesen mukkanni sem mer. Kezébe veszi újra munkáját, s örül, hogy nem kell többet szólnia. Lopva fel-felemeli tekintetét asszonyára, aki olyan meredten ül, mozdulatlan tekintettel és tagokkal, mintha — fényképeznék. És volt is ebben valami: azt akarta, hogy a gyerek lefényképezze magának az ő szomorúságát! Marika érzi, hogy úrnője most arról fog beszélni, amiről eddig még sohasem. Erre aztán még a lélekzetét is visszatartja. Egy-két perc megint és Stefánia mintha újból csak magával beszélgetne:

— Nem kellett volna megismerni!... Hinni kellett volna, hogy olyan, amilyennek magát mondja. Nem kellett volna hinni neki... Vagy nem is tudom én, mit kellett volna tenni... Semmiesetre sem azt, amit tettem.

Fölugrik és az ablakhoz siet, hogy a gyerek ne lássa a szemét... Onnan, az ablaktól, ki, az utca felé, fordulva folytatja azután csendes, közömbös hangon:

— Marikám! Még nem vagy szerelmes, de ne is legyél!...

A leány érzi, hogy most egy kicsit szemtelenül jókedvűnek kell lennie. Az a legjobb.

— Dehogya is nem leszek, nagyságám!... Igaz, hogy ebbe a Pistába még nem vagyok, de majd leszek abba, aki az uram lesz!... De abba aztán nagyon!

Fogalma sem lehetett róla, mekkorát üt ezzel a vidámsággal úrnője lelkén... Stefánia vállá remeg az ablak fénykörében s a hangja mégis fojtott és nyugodt:

— És honnan tudod majd, hogy az lesz az urad, akibe beleszeretsz?

Stefánia legújabb «nevelőnője» folytatja kedves hivalkodását:

— Mert majd csak akkor szeretek bele, amikor mán az uram lesz!... Idesanyámtól tanultam, hogy így kell...

Ijedten kapta fejét az ablak felé... Ott már nem is úrnője áll, hanem valami vergődő, vonagló gomolyag. Csak annyit lát, hogy asszonya két tenyere az arcára tapad; ujjai pedig úgy vibrálnak, mintha — zongoráznék a saját fején...

Stefánia most már nyíltan és visszavonhatatlanul sír:
— Boldog gyerek... vagy te... Marika!... Van még... ehhez az egészhez... édesanyád.

«Ehhez az egészhez!»...

Jaj, de megesett a szíve Marikának az előtte ilyen váratlanul összeroppant — másik leánynon. Rangját, korát tiszteli; mégis egysorsúnak tartja:

— Ne tessék már sírni!... Asse' baj, ha az ember nem megy férjhe'... Idesanyám egy életen át kesergett, hogy bár sose tette vóna!... A férjhe' menést...

Amit még mondani akart, mind a torkára akadt, arra a gyilkos tekintetre, amellyel Stefánia villámgyorsan szembe fordult vele:

— Megörültél?... Miért mondd ezt?...

A gyerek érzi, hogy olyan harcba kell kezdenie, amelyben a mostani újságokból is olvasható «döntő győzelmet» kell aratni...

Kell!...

Azt is érzi, hogy az újságokból olvasható döntő győzelmek nem fontosak, mert otthon, Basafalván is, mindig az volt a «döntő győzelem» — vásári, vagy korcsmai verekedések után! — ha az emberek megszerették és megölelték egymást...

S ha itt nincs is vásár, sem korcsma; mégis ilyesféle győzelmet kell kivívnia: a végén szeressék tovább egymást úrnőjével...

— Ne tessék rám haragudni! — susogja Marika az izgalmától fel-felziháló mellet. — Tudom, hogy idesanyám se igazándibul mondta ezt, de abba is igaza van anyámnak, hogy a férfinépsíget csak visszaszeretni kell és nem előre szeretni... Hogyisne!... Ű még az ujját se mozdította értem, én meg, húhaj, ne is lássak mást? Hogyisne!... Ha bolond vónék!... Maj' csak a pap után, kedves!... Ahogy anyám szokja mondani.

Marika közben már fel is állt s vizslattatja: verekednie kell-e úrnőjével, vagy ölbe kapnia?... Kimondta «a szót» tájékozódásképen... Azokat az egyszerű szavakat, amelyeket otthon — értelmükkel együtt! — nagyon jól megtanult... Ha másvalaki nem akar hinni az öanyjának, az — a másvalaki dolga!

Marika hitt az anyjának és anyján keresztül sok mindennek, aminek ma már alig van hitele a világban...

Stefánia hirtelen és gondolkodásmentes haragja visszatorpan. Társadalmi «önérzete» játékait gyorsan ki kell hagynia: ezt ösztönszerűen érzi... De ki ez a gyerek, itt szemben vele?...

— Marika, miért vagy ilyen rossz? — susogja ő is visszafojtott könnyei csöndjében. — Miért vagy ilyen rossz hozám?...

Természetes, hogy a gyerek ebből semmit sem érthet. Valami rosszat tehetett? Hiszen a szegény és a tudatlan olyan sokszor tesz rosszat és nem egyszer éppen akkor, amikor a legjobbat akarja...

Marika kábultan hordja körül tekintetét a lakásban, ahol aranykeretek között ékes képek vannak s úrnője minden képről tud néha órákon át mesélni... Mesél egy életről, amelyet Marika nem ismer, csak most kezd sejteni... Mesél emberekről — urakról — amilyeneket ő is látott már életében, de sohasem értett... A sok mese után Marika csak annyit ért meg úrnője életéből, hogy úrnője — boldogtalan.

És ő ezt a boldogtalanságot meg akarja szüntetni!...

Az ő szeme is könnybelábad, de kimosolyog a könny alól:

— Nékem minden szép, amit édesanyámtul tanultam. Ne tessék rám haragudni!...

Gyürkey Stefánia újra gyanakodóra hökken: valóban ilyen tiszta ezt a gyerek, vagy csak be akarja csapni?... De Marikának csak a szemét kell nézni, az ijedt, tétova mozdulatait és nem szabad tovább kételkedni benne!...

Aztán beszélgetnek újra meghitten. Egymás sürgető kérdéseire vallomásokat tesznek: Marika arról, amit édesanyjától tanult; úrnője arról, amit az élettől tanult...

Gyürkey Stefániát Tibai Marika még arra is rá tudta venni ezen a délutánon, hogy kinyissák a rádiót és együtt énekeljenek, sőt együtt — táncoljanak... Csak néhány ütem, néhány lépés és Stefánia újra szépnak tudja az életét!

S mindezt annak a jegyében, hogy a férfiakat nem érdemes előre szeretni! Utólagos megbánnivalója végeredményben neki sincs, tehát nyilván ő sem szeretett előre...

Akárcsak Marika!

HATODIK FEJEZET

Stefániának, úgylátszik, ma mindenképen úgynevezett új napja akar lenni. Bátyja, aki hónapok óta nem vacsorázott otthon, ma pontosan megérkezett. Neki az ilyen esték mindig megváltást jelentettek hosszú időre. Hiszen már alig érintkezett a világgal s csak a bátyján keresztül tudott meg egyet-mást legközelebbi ismerőseiről is...

— Jaj, de jó!... Legalább megint traccsolunk egy kicsit — fogott hozzá vidáman a terítéshez, míg Marikát sürgősen kitessekelte a konyhába, hogy az meg ott készítsen elő mindent. — Még koncertet is kapsz: én zongorázom, Marika énekel... Gyönyörű nótákat tud ez a gyerek!... Nekem egészen új nóták!...

Aranymadárként csapongott kedve a kurta falak között. Hol egy hirtelen melódia, hol néhány vidám szó: Stefániára nem lehetett ráismerni... Néha elkomolyodott, mintha megjedtt volna a saját jókedvétől, de aztán újra rákezdte.

Tánclelésben terített!...

Bátyja sehogysem volt hajlandó átvenni a jókedvét. Neki támaszkodott a cserépkályhának s töprengőn maga elé meredt. Ő is azok közé tartozott, akik cserépkályhának támaszkodva tudnak legjobban gondolkodni... Aztán hirtelen felveti fejét:

— Ez a te Marikád!... Hm!... Ha jól emlékszem, van valami ismerőse otthon, aki télen át szívesen ináskodnék Pesten...

— Hogyne!... A Szajoli Pista! Nyáron nem adják ide, de téle bődögre beáll...

— Hát írjon neki ez a leány, hogy vasárnapra okvetlen jöjjön fel az ifjú... Egy barátomnak van szüksége valami félig inas, félig kertész, félig házmesterfélére... Egy budai villába... Jó dolga lesz Marika szívyszerelmének.

— Józsikám, utálatos vagy, amikor így fölényeskedel, de azért irunk...

A férfi nem tudott felmelegedni azokon a vidám kacajokon, amelyek behallatszottak a konyhából, mialatt Stefánia és Marika a Szajoli Pistát Pestre hívó levelet írták... Néha idegesen megrándul vállá, mint aki magában végülis elintézett valami felelősséget, aztán lehajtott fejjel néhányszor újra végigtöprengi a szoba hosszát... Éles fájdalom üt be időnként tekintetébe s méla szomorúsággá csitul... Istenem, talán várhatna még!...

De viszont éppen tán ma lesz legjobb megmondani mindent, amikor nővére megint egy kissé — egészséges jókedvében van. Megmondani, hogy egy megállott élet miatt nem állhat meg a többi élet is mind...

Az övé sem!...

Ő nősülni akar. Még nem késő. Még leélhet egy szép, beteljesedő férfiéletet...

Most, amikor kigyúlt a Föld, amikor ég a Föld, nem tétovázhatik tovább!... Tíz éve szereti azt a leányt, akire gondol, de tíz év óta nem mer róla szólni — a nővérenek...

Gyürkey József, egyetemi magántanár úr, nem mer szólni a nővérenek, hogy szerelmes. Mert akibe szerelmes, az tíz évvel ezelőtt...

De hiszen akkor még jóformán gyerekek voltak!... Legalább is a két leány. És Péter is! Az sem volt komoly fiú. Inkább a hiúságának tetszett az ő nővére, mintsem a szívének, mert Stefánia a kisváros legszebb leánya hírében állott s Kartali Péter mindenből a legjobbat, legszebbet igényelte... Amire komolyra fordult volna a dolog, akkorra... De hagyjuk! Szegény nem él már és halálával mindent kiengesztelt. Még Stefánia is mintha megnyugodott volna, amikor a férfi szép halálának a híre megérkezett. Legalább is mostanában már nem bujdosik annyira az emberek elől... Lám, ezzel a gyerekkel, ezzel a Marikával is hogy össze tudott melegedni!...

Talán... Talán nem lesz baj...

Stefánia a vacsoránál valóban kipirulva, régi szépségében és frissességében ragyogott... Vidám dévajsággal unszolta bátyját:

— No, ugyan micsoda gazdag barátra tettél szert, aki még inast is tart magának?... Titokzatos vagy mostanában.

Bátyja némán piszmozg az étellel. Hol elmosolyodik, hol összevonja szemöldökét:

— Nem barát! — dünyyögi szinte csak magának...

Stefánia felnevet:

— Ejnye, professzor uram, csak nem nő az illető? — És helyet keres maga körül a nevetésének. Tréfás kedve nem fér a szobában s anélkül, hogy felállna, csak onnan az asztal mellől kiáltozza: — Marika, Marika, gyere már be! A gazdád egy nőnek keres inast. Vigyázz, baj lesz!

Marika bependerül, de mert semmit sem ért úrnője vidám-ságából, restelkedve gyorsan vissza is húzódik...

Odabent is nagy lesz a csönd hirtelen. Gyürkey arca mintha

egyetlen pillanat alatt megfagyott volna, sápadt is, merev is. A hangja azonban izgalomtól rekedt:

— Az inas nem a nőnek kell... Az én inasom tesz...

Stefánia arca még mosolyog, de már az ő hangja is fülledt és rémült

— Egy budai villában? — teszi le kezéből a kanalat. — Hogy értsem ezt?

— Megnősülök!

Stefánia térdei megremegnek az asztal alatt s úgy érzi, hogy a parkett, a ház, a föld kiesett alóla a végtelen semmiségbe s ő csak a két könyökével tartja még fenn magát a világban. Az asztal lapjára kétségbeesetten rátapadó két könyökével...

Lehajtja fejét és várja, hogy a bátyja tovább beszéljen... Gyürkey arcán látszik, hogy még nem mondott el mindent, holott hiszen ez az egyetlen szó végeredményben Stefániára nézve már mindent jelent:

— Egyedül maradok!

Kiszökött a két szó a leány torkából s mintha a vészsziréna búgott volna fel, olyan figyelő rémülettel merednek egymásra néhány pillanatig. Aztán a férfi tekintete feloldódik: milyen szerencse, hogy ezen a kisebbik aggodalmon kezdhetik...

— Nem, nem, nővérkém, édes kicsi húgom! — Évek óta először szólította így. — Szó sincs róla!... Nem maradsz egyedül, de be kell látnod...

Erős keze letogja nővére remegő kezét, másik kezével felemeli arcát és maga felé fordítja. Aztán mondja, amit már annyiszor elgondolt:

— Ebben az égő világban egyetlen életet sem szabad megállítani... Annyi minden el fog pusztulni, annyi mi meghal, hogy ami életet elő lehet hívni, annak mindnek kell születnie... Kell!... Érted?... Én nem tudom neked jobban megmagyarázni. Csak érzem, hogy ezt meg kell tennem. Nem bújhatok el tudós barlangomba szép, de meddő lelki-örömek közé... Egy roppant erő, nem is tudom megnevezni, micsoda, kikerget a szabad ég alá. Rákényszerít, hogy elvegyüljek a többi ember közé: olyan legyek, mint más, mint a többi... Az egész életemmel legyek olyan!... Érted?

— Igen!... Hiszen ennek egyszer el kellett következnie...

Sokáig hallgatnak. Aztán megint a férfi kezd beszélni. Halkszavúan, nyugodtan:

— Ne félj, drágám, nem viszek el innen semmit... Minden itt marad neked. Semmi zökkenője nem lesz a te életednek. Még szabadabban is mozoghatsz, ha elvetetted az én gondomat. Tudom biztosítani az életedet, hogy mindent úgy folytathass, ahogy eddig csináltad. De ha te is meggondolnád magad!...

— Nem, nem... ne erről beszélj! Én nem vagyok fontos... Okos és szép, amit gondolsz, igazad van. De ki az? Ki az a gazdag teremtés?...

Stefánia hirtelen elhallgat, mert bátyja cimpái megremegnek, s most nagyobb ijedelem villan tekintetén, mint az előbb. Megint csönd van s Gyürkey nehezen lélezkzik. Kétszer is meg kell ismételnie a kimondott nevet, mert először olyan halkán mondta, hogy nővére meg sem érthette... Vagy nem merte megérteni?

— Kartali Anna!

Nővére maga is súlyos ütést várt, s tán ezért nem vesztette el lélekjelenlétét. Sikoltó fölzúdulás helyett fájdalmas gúny, álmodozó mosoly jelenik meg ajka körül:

— A bátyját elvette tőlem, s neked most inast vesz!...

— Nem, nem egészen az történt, tudhatod jól! Ti ketten, Péter és te heveskedtetek el a dolgot.

Stefánia halkszavúsága egyre fenyegetőbb:

— Erről most ne beszéljünk!... Semmiről se beszéljünk. Tudod: én jó testvér voltam mindig.

— Miért?... Mit akarsz ezzel mondani?... Én talán...

— Te is mindig jó bátyám voltál és annyi mindent köszönhetek neked... talán az életemet is. Ha te nem vagy, akkor senkim sincs. És most...

Gyürkey fölugrik:

— Értsd meg, nem maradsz egyedül! — S szinte dühös már a kiáltása. — De te is okos lehetnél már. Anna már olyan sokszor említette, hogy nem tud téged megérteni. Megbékülhetnél a gondolattal...

A lány közbevág:

— Látod, éppen azzal nem! Emberekkel meg tudnék békülni, de van egy-két gondolat, amelyet saját magam számára sem tehetek mássá... Nem tudok előlük menekülni, hát inkább az emberek elől menekülök.

— Szóval nem fogsz eljárni hozzánk?

— És ti sem énhozzám!

Stefánia erősnek akart látszani, könnyed, szinte léha han-

gon beszélt, hogy fájdalmát leplezze, végül mégsem bírta ki: zokogva csapódik feje az asztalon remegő két karjára. Homlokát ide-oda hengergeti, s zokogása közből motyogja:

— Ne haragudj magadra, bátyókám... Én sem haragszom senkire... Itt senkire sem lehet haragudni... És ön-magára se haragudjék senki!... Anna se; mondd meg neki! Mondd meg neki: én üzenem, hogy egyikünk sem hibás.

Amint magához tér, becsengeti Marikát. Elfordult arccal várja, hogy az leszedje az asztalt... Az éneklésből, zongorázásból semmi sem lett. Marika, aki pedig mostanában már el-eleregette nyelvét édes fecsegdélésre, mukkani sem mer és ijedten felnéz, ha tányér vagy evőeszköz megcsörren a kezében. Amilyen gyorsan csak teheti, kisiet cókmojkával.

Milyen más estét várt Stefánia!... Semmi sem sikerült belőle. Jaj, hiszen olyan keserű gondolatsorokon kell végigmennie. Annával együtt lenni! Péter húgával!... És tudni azt, hogy Anna «akkor» segíthetett volna. Bizonyos, hogy semmit se tett elene, de semmit sem tett mellette sem, s most vele, Annával megy az is, az az egyetlen lény is, aki még a világban — hozzá tartozott.

Ezentúl az sem tartozik hozzá!

— Egy kicsit elmegyek a kávéházba... Jobb, ha most egyedül maradsz és gondolkozol.

Bátyja hangja nem akart szigorú lenni, s mégis valahogy olyanra sikerült, hogy Stefánia szinte megrovást, korholást érzett ki belőle. Kimosolyog fájdalmából s csak ennyit mond:

— Tévedsz... Jobb, ha nem gondolkodom.

Borzasztó a bátyja után nézni, amint tétova lépéssel, lecsüggesztett fejjel kimegy a szobából. Most kimegy az ajtón, később kimegy a kapun, aztán kimegy — a házból. Stefánia hallja, hogy bátyja tehetetlenül megállt az előszobában. Istene, hoggye! Eddig valahányszor elment hazulról, ő kikísérte, nyakkendőjét igazgatta, pehelyszálakat, porszemeket söpört le válláról, kalapjáról, úgyhogy Gyürkey mindig azzal az érzéssel mehetett ki a világba, hogy rajta — legalább is öltözkén — soha senki kifogásolnivalót nem találhat. És most ott kell állnia az előszobában. Valami különös züllöttség érzésével! Mintha valami ostoba bűnből, vagy hibából: gyilkosságból vagy verekedésből került volna az előszoba hívősebe. A feje ég, holott sápadt az arca: a keze remeg, holott semmi után sem akar nyúlni. Nem is tudna... Csak áll, áll tehetetlenül...

Stefánia bent ül az ebédlőben és mégis mindent lát a csukott ajtókon át is — az előszobában... Valóban gondolkodik. Egyetlen egy pillanatig gondolkodik s már fel is ugrott: — Bátyókám, drága! — rohan ki az előszobába. — Bocsáss meg!... Nem értem magamat: mintha kicsit megszedültem volna.

És keféli a kabát bársonygallérját, feladja a kabátot; keféli a kalap selyemszalagját és odaadja a kalapot. Aztán nekiesik a nyakkendőnek: megrántja jobbra, megrántja balra. Még hátra is lép s mint művész az alkotását, úgy veszi szemügyre indulni készülő bátyját. Könnytelenül...

Akkor ott künn — az előszobában — egymás nyakába borulnak és sírnak.

Most már a férfi is elsírja magát!

Aztán mégis köszönés nélkül rohan el és — becsapja maga után az ajtót...

Stefánia megdermed a dörrenéstől... Nők ugyanis sohasem értik meg, hogy a férfiak szégyenlik a könnyet, sőt — dühösek miatta!

De mindig önmagukra...

Az ajtócsattanás Marikát is kiugratja a konyhából:

— Mi... mi volt itt, kis... kismagyságám?

Izgalmában végre olyan megszólítást talált úrnője számára, amelynek mind a ketten megörültek. Stefánia a tehetetlen fájdalom beletörődésével mosolyog és igenlőket bólogat szótlanul. Aztán érthetetlen szavakat mormol:

— Ég a föld, Marikám!... Kigyúlt a föld a talpam alatt... Nem értem... Úgy-e nekem most el kellene innen mennem?... De te nem engedsz!... Úgy-e, Marikám, te még ma itt tartasz engem?... Majd holnap gondolkodunk!... Majd holnap... Majd holnap elmegyünk...

Kábult tekintete körüljár az előszoba sarkain; az egyikben pókhálót vesz észre, valami szigorú szót szeretne mondani miatta, de nem tud. Csak a kezét emelgeti a pókháló irányában, de rámutatni már nincs ereje...

Marika örül, hogy idejében kapta el asszonya vállát:

— Menjünk be, kismagyságám! — öleli magához Stefániát. — Odabe' maj' le teccik feküdni, aztán elmúlik... Valami muló szízdülés lesz ez az egész!...

A gyerek ápoló gondossága feleszmélteti Stefániát s még meg is neveteti:

— Múló szédülés! — De a nevetése rekedt, idegenszerű. Inkább sírás lehetne. — Igazad van, Marikám!... Az egész életem egyetlen múló szédülés...

— Hát maj' másképp csinájjuk eztán! — komolykodik Marika.

Stefánia még nagyobbat nevet s engedi, hogy a gyerek bevezesse a szobába. Bent magához tér, de nem árul el semmit abból, ami vele történt... Hogyan érthetné meg az ő nagy szerencsétlenségét ez a kis gyerek!...

— Csakugyan lefekszem... Az lesz a legjobb!... Vesd meg az ágyamat. Marika... Az lesz a legjobb, ha elalszom... Legjobb, ha alszom!... Igen, aludni kell erre... Nagyot!... Nagyon nagyot.

A szeme olyan különös lázban ég, hogy Marika az ágyvetés sürgős-forgása közből is állandóan rajta tartja szemét. Az az ösztönös érzése, hogy asszonyának most nem szabad elaludnia, ezért hát dűdölni kezd gondtalan odaadással, csakhogy mutassa: nincs ebben a házban semmi baj!

Stefánia később egészen váratlan élénkséggel felpattan ruhástul elterültségéből. Úgy tesz, mintha lefekvéshez készülődne, de megáll két keze majdnem minden mozdulatnál és amint ide-oda lézeng a másik szobában hosszasan, elnézeget egy-egy öreg fényképet. Előbb az apját, aztán az anyját... Végül a saját gyerekkori képét, mintha valamiért nagyon az emlékezetébe akarná vésni a képek minden vonását... Aztán kisiét a konyhába. Marika utánaóvakodik, de ő észreveszi:

— Ne leskelődj, te! — kiált rá kedves duzzogással. — Menj csak vissza, végezd a dolgodat... Beviszek magamnak egy pohár vizet éjszakára...

«Éjszakára...» Ezt a szót megint olyan különösen mondta!... Megeresztli a csapot s a vizet csak vékony sugárban engedi a pohárba, mintha hallgatóznék valamire a halk csörgedezésben. De nem a vizet hallgatja, hanem befelé saját magát. Aztán ő is dűdölni kezd... Tán azok a melódiák akaródnak elő, amelyekre készülődött... Hogy majd azokat élénklük Marikával ezen a boldognak ígérkezett estén!...

A gyerek megnyugszik s csakugyan visszamegy a dolgára... Kis idő múlva elhal Stefánia dűdölése s helyette valami sziszegésfélét hall Marika. Mintha kígyó surrant volna valamikép a konyhába... Hallgatózik a hangra s felismeri: a gázcap!

— Jóságos ég! Mit csinál, kisnagyságám?... — rohan át a két szobán, előszobán s beesik a konyhába...

Stefánia tétován néz maga elé s mintha maga is érezné, hogy valami furcsa történik vele. Valamí, ami nincs rendjén. Leül a kis gyalogszékre s kutat maga körül. Két kezét lassan ölébe ejti... Marika első rémületében egyenesen hozzá szalad s megkapja a tehetetlenül elomló kezeket. Azok kétségbeesetten belékapaszkodnak:

— Marikám!... Nem én voltam, — susogja Stefánia védekezően a ki nem mondott vád ellen. — Ahogy elvettem a konyharuhát, véletlenül nyílt ki... Hátha Isten akarta volna így?... Hogy ne vegyem észre...

S mintha valami rémtől való rettegésében tenné, egyre erősebben szorítja magához a gyereket:

— Hagyjuk is talán... Jaj, nem, nem!... Te menekülj!... Neked még érdemes lesz élni...

És taszítaná el magától a gyereket, de nem tudja elengedni s ahogy e fölött való rémülete növekszik, valósággal bilincsbe guzsolja Marikát. Az megsejti a halálos veszedelmet, amelybe került s már tépné ki magát az ölelésből:

— Tessék engem engedni!... Máriámányám, mindjárt végünk van... Tessék elengedni!

Valósággal birkóznak már s a borzalmas sziszegés egyre résztjósílóbbá hangosodik fülükben. Stefánia arckifejezése szinte teljesen lélektelen már s a hangját is alig lehet érteni, amint kábultan, szinte öntudatlanul susogja:

— Neked el kell innen menni... Hagyj magamra... A bátyámnak mondd meg, hogy nem én voltam... Véletlen volt... Menekülj és mondd meg neki!... Jöjjön, segítsen rajtunk... Mondd meg neki.

Marika Stefánia háta mögött, az asztalon észreveszi a gyufásskatulyát. Kartávolságnyira van csak tőlük... Ha csak kinyújthatná a kezét, elérhetné... Az jut eszébe, ha meggyújthatná a már kiömlött gázokat, megmenekülhetnének... Érti, hogy a halálrettegés görcsöli olyan rettenetes erejűre asszony ölelését s nem a halált keresés. Próbál megnyugtató szavakat sügni a fülébe:

— Nincs semmi baj, kisnagyságám!... Ne tessék félni... Kapaszkodjon csak erősen belém, majd felelmelem és kimegyünk innen... Nincs semmi baj!

Meg is kísérli felemelni asszonyát, de már nincs hozzá ereje... Szegény teremtes erre sikoltozni kezd:

— Segítség!... Házfelügyelő úr, segítség!... Pista, Julika gyertek már!... Én édes Istenem, ne engedd!... Segítség!

De már a saját hangja is mintha nagy messzeségből hatna füléhez...

A másvilágról?

A két összekapaszkodott test az életösztön egy-egy áramütésére még meg-megvonaglik, de egyre gyengébben... Már összehorul az arcuk, de már nem is látják egymást. Agyukban feszítő, de nem fájdalmas bizsergés oldja az életet s kábítja az öntudatot... Már nem is félnek, nem is szenvednek... Inkább megnyugvás fut át az idegeiken: most már minden jó lesz!... Nincs mitől félni.

Csak még egyetlen borzalmas hang... Mintha óriás kalapáccsal rávágtak volna egy óriás harangra. Egyetlen csendülés... A konyha levegője nagyot duhhan, különös forróság csapja még fejüket egy pillanatra, de mintha valaki fejbe is vágta volna mindkettőjüket... Jaj, ez fáj!... Borzasztó!

HETEDIK FEJEZET

Gyürkey Józsefet kergette vissza az utcáról lelkiismerete: Még sem kellett volna magárahagynia nővérét ilyen kegyetlen napon!... A lépcsőházban már meghallotta Marika első halál-sikolyát. Kétségbeesetten rohant fel és — becsengetett...

Becsengetett és a csengő villanyszikrája felrobbantotta kiáramló gázokat. A légnyomás kinyitotta előtte az ajtót s ő berohant.

Gyorsan kivágott ajtót, ablakot, hogy a halál kimehessen, amerre akar...

És az élet visszatérhessen a kis lakásba, amerről tud...

A két látszólag elleléktelenült test aztán lassan megmozdul...

Stefánia és Marika még élt... S ha aznap már nem is, másnap este mégis együtt énekeltek és muzsikáltak...

És nem bánták, hogy Gyürkey József másnap is elment hazulról s ők — magukra maradtak...

(Vége)

Rejtvényrovatunk tudnivalói

A 334. sz. keresztrejtvény megfejtése:

Éneklő dervis, rész, Ra, alku, szó, f, sáv, es, Ed, hab,
balra, k, Téli rege, vé, tsa, l, Pán, A nő, t, Oka, Ge, d, Tra-
viata, kis ef, Lia, II, ed, gfa, n, itt, Reni, gr, szék, Toronyi
Gyula. — Susanne titka, Falstaff.

Minden olvasónk szíves figyelmébe!

1. Minden a kiadóhivatalhoz tartozó kereimünkke. (elő-
fizetés, előfizetés megszüntetése, csekk-kerelem, címváltozás,
regény számok vásárlása stb.) csak a kiadóhivatalhoz forduljunk! A kiadóhivatal címe: Bp., V., Báthory-u. 8., II. e.

2. A szerkesztőségbe küldjük a kéziratokat, a szerkesztő
és a rejtvényrovatvezető számára írt leveleinket! A szerkesztő-
ség címe: Budapest, V., Honvéd-utca 10.

**Előfizetési díj negyedévre 3-60 pengő,
egyes szám ára 30 fillér. — Megjelenik hetenként.**

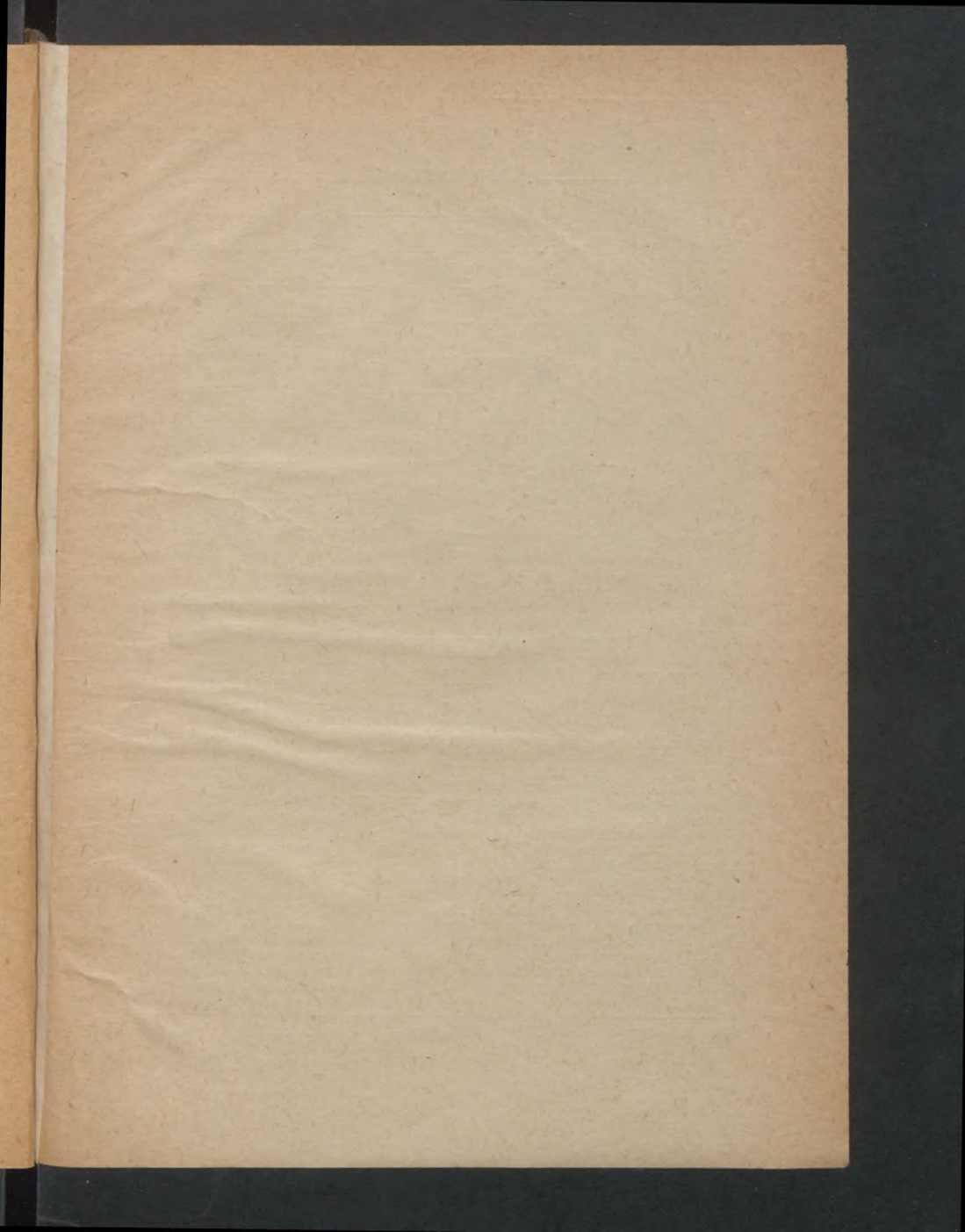
Enő. sz. : 43.207/1943. M. E. III.

Kiadja a Központi Sajtóvállalat. (Budapest, V., Honvéd-u. 10.) — Tel. 110—660.
Felelős szerkesztő és felelős kiadó: dr. Berkes Róbert, a Közp. Sajtóvállalat igazg.
Szerkesztő Kelemen Géza. Szerkesztőség: Budapest, V., Honvéd-u. 10. Fogadóórák
kizárólag csütörtökön 11—12 között. A címlapot tervezi Mamoviz Odón —
Kéziratokat meg nem őrünk visszaküldésükre portaköltség beküldése esetén
sem vállalunk. — A/ összes fogokat — a filmfogakat is — lenntartunk.

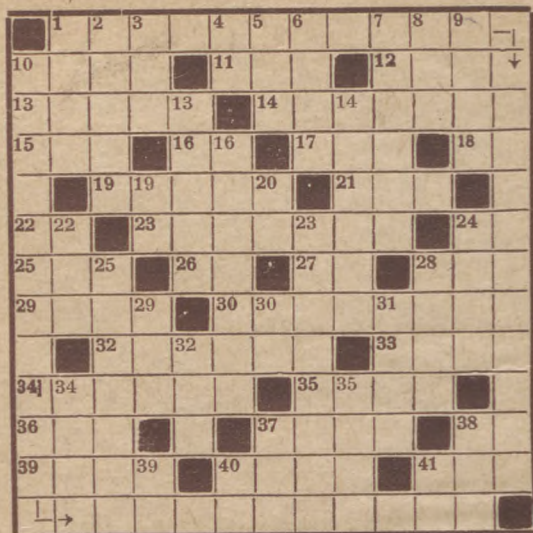
Stephaneum nyomda Bpest, VIII., Szentkirályi-utca 28. Felelős: Mj. Kon. Ferenc.

Új Élet
regénytár

KERESZTREJTVÉNY

Karácsonyi üzenetünk.

1. vízszintes és 10. függőleges.

Vigyázat! Újfajta számozás!

Vízszintesen: 10. Majomfajta. 11. Szám. 12. Északi férfinév. 13. Olasz autómárka. 14. A spártaiak által elfoglalt peleponnesosi városállam. 15. Égítést. 16. Alibi mássalhangzó. 17. A tárgy egyik kérdőszava. 18. A múlt idő jele. 19. A Világ Ura. 21. Az Örök Város német neve. 22. Betű kiejtve. 23. Kifűnő bőrpuhító. 24. ...zonyíték. 25. Huszonnégy óra. 26. Tiszteletbeli (röv.). 27. -hoz, -hez — németül. 28. Római szám: 1004. 29. Költekezik. 30. Ide rakja fészket a fecske. 32. Híres börtörműhely. 33. Jeruzsálem várhegyének egyik csúcsa. 34. Egy mindent javító tót atyafi. 35. Szalonnát főz. 36. Városparancsnokság (röv.). 37. Futtatok. 38. Pán mássalhangzó. 39. Egyenlő id. nyelven. 40. Vissza: revolvermárka. 41. Szín.

Függőleges: 1. Cseh cipőgyáros (†). 2. Zsiráfféle. 3. Idegen női név. 4. Akrobat (Rivels). 5. Vízimadár. 6. Taktus. 7. A trójai háború legöregebb hőse. 8. Vérszatornája. 9. Régi folyadékmérték = 1415 liter. 13. Álomba ringat. 14. A legfényesebb állócsillag. 16. A «külsín»-nél értékeesebb. 19. Sven Hedin. 20. Nemzeti Zenede. 22. Foiss. 23. Epekedő szerelmes. 24. Horvát hegység. 25. Petőfi-alak. 28. Pósta — angolul. 29. Vége a feladatnak! 30. Helyrag. 31. A szénhordó hátán van. 32. Vörös, piros id. nyelven. 34. Ilyen szerv a fog. 35. A bak német neve. 37. ... mars! 38. Sütőmester. 39. Római szám: 55. 40. Régies cs. 41. ... rácsosny.

Bíró Zsolt.

Stephaneum nyomda Bpest, VIII., Szentkirályi-utca 28. Felelős: ifj. Kohl Ferenc.

sz
t.
e.
ó
z.
st
a.
g
:
-
e.
A
-
k.
n
e.
-
l.
-
e.

